

1. Inleiding

Op het einde van het secundair onderwijs maken jongeren een studiekeuze die richtinggevend is voor hun latere beroepsloopbaan. Scholen en CLB-medewerkers stimuleren leerlingen om deze belangrijke beslissing op een weloverwogen manier te nemen. Ze reiken hulpmiddelen aan om het opleidingsaanbod grondig te verkennen en stimuleren leerlingen om hun keuze te baseren op een helder en objectief beeld van hun eigen belangstelling, talenten, persoonlijkheid en waarden.

De tevredenheid over een job is afhankelijk van vele factoren. Veelal zal men zich beter voelen in een job die men als zinvol ervaart, die aansluit bij de eigen belangstelling en talenten en voldoende autonomie en waardering biedt in een aangename sociale omgeving.

Het salaris dat verbonden is aan een job en het belang dat jongeren en volwassenen hieraan hechten, kunnen erg verschillen. Spreken of schrijven over salaris(verschillen) is in Vlaanderen een gevoelige materie. Ook keuzebegeleiders voelen zich wel eens onwennig of onwetend als leerlingen, vaak met enige schroom, vragen over opleiding, beroep en salaris ter sprake brengen.

Als we het thema hier bespreken, is het niet om het belang het financiële aspect bij loopbaankeuzes te beklemtonen. We vinden wel dat jongeren recht hebben op objectieve en genuanceerde informatie over dit thema.

De Vacature & K.U.Leuven salarisenquête onder leiding van professor Luc Sels is één van de bronnen met kwaliteitsvolle informatie over opleidingen, beroep en salaris. In deze tekst vatten we een aantal resultaten van de salarisenquête 2010 samen.

2. Onderzoeksmethode en -groep

Het enquêteformulier werd ingevuld door 63.193 personen. Er namen meer mannen (58%) dan vrouwen (42%) deel. In tabel 1 is de verdeling van het diplomaniveau, de leeftijd, het statuut en de taal van de respondenten weergegeven.

Tabel 1: Kenmerken van de deelnemers aan de enquête

leeftijd		diplomaniveau*		statuut		taal	
<30 jaar	28%	universiteit	22%	ambtenaren	14%	Nederlandstalig	82%
30-39 jaar	34%	HOLT	15%	arbeiders	9%	Franstalig	18%
40-49 jaar	25%	HOKT	30%	bedienden	77%		
>50 jaar	13%	Hoogstens secundair	33%				

* Men gebruikt nog de oude benamingen Hoger onderwijs lange type (Academische opleiding hogeschool) en Hoger onderwijs korte type (Professionele bachelor)

3. Bruto maandsloon van alle respondenten

In tabel 2 is de verdeling van de brutomaandlonen weergegeven. De mediaan van het brutosalaris bedraagt 2.648€. Het gemiddelde brutosalaris bedraagt 3.004€. Het gemiddelde nettosalaris bedraagt 1.909€.

Tabel 2: Verdeling van het bruto- en nettomaandsalaris

	10%*	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%
bruto	1.800€	2.000€	2.200€	2.409€	2.648€	2.924€	3.250€	3.718€	4.600€
netto	1.320€	1.425€	1.503€	1.620€	1.740€	1.860€	2.000€	2.250€	2.650€

* Percentage van de respondenten met een lager maandsalaris dan het vermelde bedrag

Twintig procent van de respondenten verdient minder dan 2.000€ bruto per maand en anderzijds heeft twintig procent van de respondenten een brutosalaris van meer dan 3.718€.

Het salaris is afhankelijk van verschillende factoren zoals het diplomaniveau, het aantal jaren werkervaring, het functieniveau, de sector en regio van tewerkstelling.

4. Diplomaniveau

Het salaris van werknemers hangt samen met hun diplomaniveau. De auteurs vermelden hoeveel procent van de werknemers met een bepaald diplomaniveau meer verdienen dan werknemers zonder diploma.

Tabel 3: Verschil in brutosalaris t.o.v. werknemers zonder diploma

secundair onderwijs	professionele bachelor	master hogeschool	master universiteit
+12,3%	+24,3%	+36,7%	+47,2%

Een werknemer met een diploma secundair onderwijs verdient ongeveer 12% meer dan een werknemer zonder diploma. Het verschil bedraagt ongeveer 24% voor een professionele bachelor, bijna 37% voor een master van de hogeschool en 47% voor een master van de universiteit. Het gaat hier om procentuele verschillen in bruto maandsalaris. Netto zijn de verschillen beduidend kleiner.

Op basis van deze cijfers kunnen we stellen dat een master aan de hogeschool gemiddeld 10% meer verdient dan een professionele bachelor. Een master van de universiteit verdient gemiddeld 7,7% meer dan een master van de hogeschool. Een master van de universiteit verdient gemiddeld 18,4% meer dan een professionele bachelor.

5. Startlonen per diploma

In tabel 4 zijn de startlonen voor verschillende opleidingen weergegeven. De studenten Geneeskunde kapen met 3.258€ het hoogste startloon weg. Ze worden gevolgd door Farmaceutische wetenschappen, Burgerlijk en Bio-ingenieur.

De hoogstgeplaatste master aan de hogeschool is Industrieel ingenieur. Van de professionele bachelors staan opleidingen uit het studiegebied Industriële wetenschappen (vb. Elektromechanica), Informatica en Verpleegkunde/Vroedkunde en Informatica het hoogst geplaatst.

Tabel 4: Opleidingen met de hoogste startlonen (bruto maandloon)

Geneeskunde (mu)	3.258€	Talen, Filologie (mu)	2.152€
Farmaceutische wetenschappen (mu)	2.739€	Prof. bachelors "Industriële wet" (Elektromechanica ...) (<u>pb</u>)	2.126€
Burgerlijk ingenieur (mu)	2.689€	Vertaler, Tolk, Journalistiek (mh)	2.117€
Bio-ingenieur (mu)	2.540€	Informatica (<u>pb</u>)	2.036€
Informatica (mu)	2.476€	Verpleegkunde, Vroedkunde (<u>pb</u>)	2.027€
Rechten	2.424€	(Kunst)geschiedenis, Musicologie, Archeologie (mu)	2.024€
Exacte wetenschappen (mu)	2.414€	Onderwijzer, Kleuteronderwijzer (pb)	2.019€
Handelsingenieur	2.393€	Regent (Leraar lager secundair onderwijs) (pb)	2.007€
Industrieel ingenieur (<u>mh</u>)	2.376€	Maatsch. assistent, Psych. assistent, Orthopedagogie (pb)	1.966€
Economische wetenschappen (mu)	2.352€	Gezondheidszorg (Laborant, Logopedie, Ergotherapie, Voedings- en dieetleer) (pb)	1.955€
Biomedische wetenschappen (mu)	2.336€	Bedrijfsmanagement (pb)	1.922€
Toegepaste economische wet. (mu)	2.306€	Secretariaat-talen (pb)	1.917€
Psychologie, Pedagogie (mu)	2.263€	Toerisme en recreatie (pb)	1.860€
Sociale wetenschappen (mu)	2.231€	(Binnenhuis)architectuur (mh)	1.747€
Criminologie (mu)	2.230€	Meester in de kunsten (Drama, Muziek, Design) (mh)	1.740€
Handelswetenschappen, Bestuurskunde (<u>mh</u>)	2.164€		

mu: master universiteit mh: master hogeschool pb: professionele bachelor

5. Aantal jaren werkervaring en functieniveau

Twee andere variabelen die het loon mee bepalen, zijn het aantal jaren werkervaring en het functieniveau. In vele sectoren bestaat een systeem waarbij het loon stelselmatig verhoogd wordt in functie van het aantal jaren werkervaring. In tabel 5 hebben we ter illustratie de cijfers voor de sector "Bank- en kredietwezen en verzekeringen" weergegeven. Men maakt onderscheid tussen vier functieniveaus: administratief ondersteunend personeel, uitvoerend personeel, professionele medewerkers en middenmanagement.

Na 5 jaar werkervaring ligt het loon van het middenmanagement 66% hoger dan van administratief, ondersteunend personeel. Het loon van een professionele medewerker ligt na 20 jaar werkervaring ongeveer 29% hoger dan na 5 jaar werkervaring.

Tabel 5: Lonen per functieniveau en aantal jaren werkervaring in de sector Bank- en kredietwezen, verzekeringen

	<i>administratief ondersteunend personeel</i>	<i>uitvoerend personeel</i>	<i>professionele medewerker</i>	<i>middenmanagement</i>
5 jaar ervaring	2.010€	2.340€	3.030€	3.340€
20 jaar ervaring	2.860€	3.040€	3.910€	4.770€

6. Tewerkstellingssector

Ook de tewerkstellingssector is van invloed op het loon. In tabel 6 is per sector weergegeven hoeveel procent het gemiddelde brutosalaris verschilt van het gemiddelde voor alle sectoren samen.

Internationale instellingen, de chemische en farmaceutische industrie betalen het meest. Horeca en catering, Toerisme, Klein- en groothandel en de Socio-culturele sector betalen de laagste lonen. Het verschil tussen de twee best betalende en de twee minst betalende sectoren bedraagt ongeveer 30%.

Tabel 6: Salarisverschillen tussen tewerkstellingssectoren (afwijking van het gemiddeld bruto maandloon van 3.004€)

Internationale instellingen	+23,3%	Onderwijs en wetenschappelijk onderzoek	-0,6%
Chemische industrie	+18,4%	Consulting	-0,9%
Farmaceutische industrie	+12,5%	Reclame en media	-2,2%
Energie en watervoorziening	+9,8%	Regionale overheden	-2,4%
Bank en verzekeringen	+6,3%	Diensten personeelsbeleid	-3,5%
Metaalverwerking, machinebouw, elektrotechn. industrie	+4,5%	Federale overheid	-4,6%
Transport, logistiek en distributie	+3,7%	Land- en tuinbouw	-4,8%
Woning- en utiliteitsbouw	+2,7%	Welzijnszorg	-5,3%
Informatica	+2,1%	Lokale overheden	-6,3%
Gezondheidszorg	+1,8%	Textiel	-7,0%
Productie van voeding	+1,1%	Socio-culturele sector	-7,3%
Telecommunicatie	+0,8%	Kleinhandel, groothandel	-8,2%
		Toerisme	-10,2%
		Horeca, catering	-11,8%

7. Regionale verschillen

In de salarisenquête blijkt dat ook de regio waar een bedrijf of dienst gevestigd is invloed heeft op het loon. De hoogste lonen worden betaald in Brussel, gevolgd door Vlaams-Brabant en Antwerpen. De lonen liggen het laagst in Luxemburg en Henegouwen.

Tabel 7: Regionale loonverschillen

regio	verschil t.o.v. gem. alle regio's	regio	verschil t.o.v. gem. alle regio's
Brussel	+6,3%	West-Vlaanderen	-0,4%
Vlaams-Brabant	+3,0%	Namen	-1,0%
Antwerpen	+2,9%	Limburg	-1,7%
Oost-Vlaanderen	+2,5%	Luik	-2,5%
Waals-Brabant	+1,7%	Henegouwen	-3,1%
		Luxemburg	-6,9%

8. Salariskompas

Op basis van de resultaten van de salarisenquête hebben de onderzoekers een salariskompas samengesteld (www.vacature.com/salariskompas). Met het salariskompas kan je opzoeken welk het gemiddelde loon is op basis van een aantal criteria die je ingeeft: statuut, diplomaniveau, ervaringsniveau, functieniveau, functie en sector.

Als je een gratis account aanmaakt, kom je ook te weten:

- Hoeveel het gemiddelde loon bedraagt met dezelfde criteria in andere sectoren;
- Hoe het loon evolueert in functie van het aantal jaren werkervaring;
- Welke extralegale voordelen werknemers in jouw functie hebben (maaltijdcheques, bedrijfswagen, ...);
- Hoeveel je zou verdienen in een andere regio.

9. Bruto en netto

Om onrealistische verwachtingen te voorkomen, wijzen we nog eens op het grote verschil tussen het bruto- en nettosalaris. Het gemiddelde nettosalaris (1.909€) van de respondenten ligt ongeveer 36% lager dan het brutosalaris (3.004€). Op de website van Vacature (<http://www.vacature.com/node/1781>) kan je met een bruto-nettocalculator het nettosalaris berekenen op basis van het brutosalaris en andere factoren zoals burgerlijke staat, aantal kinderen en inkomen van de partner. Zo kom je te weten dat een alleenstaande met een brutosalaris van 3.000€ per maand 392€ betaalt aan RSZ, 802€ aan bedrijfsvoorheffing en 27€ bijzonder bijdrage. Netto blijft er ongeveer 1.780€ over.

10. Extralegale voordelen

Naast het maandloon krijgen sommige werknemers ook nog extralegale voordelen van hun werkgever. Het kan gaan om verplaatsingsvergoeding (65%), extra ziekte- of hospitalisatieverzekering (57%), maaltijdcheques (57%), pensioenplan of groepsverzekering (42%), ecocheques (35%), geboorte- of huwelijkspremie (30%), mobiele telefoon (23%), laptop of pc voor thuisgebruik (17%), tankkaart (17%), bedrijfswagen (17%). Tussen haakjes is vermeld hoeveel procent van de respondenten geniet van het voordeel.

Bij een aantal van deze voordelen kan het gaan om grote bedragen. Men raamt het voordeel van maaltijdcheques op 800 tot 1.000€ per jaar. De waarde van een aanvullend pensioen schommelt tussen 3% en 10% van het jaarloon. Een bedrijfswagen levert een voordeel op van 5.000€ tot 12.000€ per jaar.

11. Referenties

De Grote Vacature & K.U.Leuven salarisenquête. 63.193 M/V over hun salaris, *Vacature*, 20-11-2010.

Wat is de waarde van uw extralegale voordelen? *Vacature*, 04-12-2010

Vacature Salariskompas: www.vacature.com/salariskompas

Vacature Bruto-nettocalculator: <http://www.vacature.com/node/1781>